



de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Leden van de Vaste commissie voor Binnenlandse Zaken

datum 7 juni 2016
contactpersoon R. Diederén
onderwerp Gespreksnotitie Rondetafelgesprek inzake Wet organisatie
hoogste bestuursrechtspraak

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 15
www.rechtspraak.nl

De Raad voor de rechtspraak (de “**Raad**”) dankt de Vaste commissie voor Binnenlandse Zaken voor de uitnodiging voor dit rondetafelgesprek.

In deze gespreksnotitie zal ik allereerst ingaan op het standpunt van de Raad over de manier waarop bestuursrechtspraak in tweede feitelijke instantie het beste geherstructureerd kan worden. Vervolgens zal ik enkele aandachtspunten van de Raad benoemen ten aanzien van het in uw Kamer voorliggende wetsvoorstel.

1. De Raad blijft voorstander van één bestuursrechtelijk hof.

Het standpunt van de Raad is eerder uiteengezet in het Position paper¹ van de Raad, mede namens de rechtbanken, de gerechtshoven en de CRvB en het CBb, en het advies² van de Raad bij het voorliggend wetsvoorstel. De Raad is en blijft van mening dat de bestuursrechtspraak in tweede feitelijke instantie (langs de lijn van het regeerakkoord) geconcentreerd dient te worden bij één college. Het gaat dan om een nieuw op te richten bestuursrechtelijk gerechtshof, dat de zaken behandelt die momenteel tot de rechtsmacht van de ABRvS, de CRvB en het CBb behoren.

Onder meer voor de slagvaardigheid van het openbaar bestuur, de ontwikkeling van het bestuursrecht, de kwaliteit van de bestuursrechtspraak en vanwege de verwevenheid van recht, beleid en feiten in het bestuursrecht heeft het verreweg de voorkeur de bestuursrechtspraak op het niveau van de hoogste feitelijke instantie te concentreren. De rechtseenheid in het bestuursrecht, zowel op de materiële rechtsgebieden die thans zijn toebedeeld aan deze colleges als op het terrein van het algemene bestuursrecht en het bestuursprocesrecht zou daarmee zeer zijn gediend. Met het oog op de rechtseenheid tussen het civiele recht, het strafrecht en het bestuursrecht moet het stelsel worden gecompleteerd met een nader te bepalen (eventueel gedifferentieerde) vorm van beroep in cassatie bij de Hoge Raad.

Naar het oordeel van de Raad leidt oprichting van een bestuursrechtelijk gerechtshof tot substantiële verbetering op de volgende punten: institutioneel geformaliseerde onafhankelijkheid, rechtseenheid en overzichtelijkheid. Het Wetsvoorstel leidt in veel mindere mate tot substantiële verbetering op deze punten. Het bestuursrechtelijke gerechtshof wordt in de opvatting van de Raad, net als de andere gerechtshoven, ondergebracht in de structuur van de Rechtspraak.

De Raad gaat er van uit dat de instelling van een dergelijk gerechtshof bestuursrecht bij de huidige werkwijze, behoudens aanloopkosten, budgettair neutraal kan worden ingevoerd. Daarbij is duidelijk dat enerzijds de

¹ <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/Position-paper-De-organisatie-van-de-bestuursrechtspraak-in-hoogste-instantie.pdf>

² <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/2015-14-Advies-over-het-concept-wetsvoorstel-splitsing-RvS-en-opheffing-CRvB-en-CBb.pdf>



de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 7 juni 2016
pagina 2 van 2

efficiënte werkwijze van de ABRvS bij een dergelijk hof een belangrijk stempel zal drukken, terwijl tegelijkertijd de rechterlijke inbreng ook bij het concipiëren van uitspraken verzekerd blijft. Aldus worden deze sterke eigenschappen van beide organisaties samengevoegd.

2. Opmerkingen ten aanzien van het wetsvoorstel.

De Raad onderschrijft de opvatting van de regering dat indien het huidige wetsvoorstel wordt aangenomen, de personele gevolgen in een zorgvuldig proces met de betrokken colleges en in nauw overleg met de NVvR en de centrales voor overheidspersoneel moeten worden gezien. De Ministers hebben in de Nota naar aanleiding van het verslag³ het voornemen uitgesproken dat alle ca. 350 medewerkers (GA en RA) overgaan naar de gerechtshoven, respectievelijk de Raad van State. Alleen voor 9 personen wordt daarbij een uitzondering gemaakt. Voor deze 9 kan bij de Raad van State geen plaats worden gevonden. Zij verliezen hun werk en moeten worden omschoold tot raadsheer in een gerechtshof. Gelet op de rechtspositie van in ieder geval de rechterlijke ambtenaren voor het leven benoemd, is het noodzakelijk om de overgang bij wet te regelen. De Raad blijft daarom van mening dat behandeling van het onderhavige wetsvoorstel pas mogelijk is, als de personele consequenties volstrekt helder zijn en daarover overeenstemming bestaat met de NVvR.

De overgang van rechtswege van (vrijwel) alle medewerkers van beide colleges neemt niet de noodzaak weg van adequate sociale voorzieningen. De Raad acht het noodzakelijk dat voor een reorganisatie als deze, opheffing van twee bijzondere colleges, een sociaal plan van toepassing is voor alle categorieën personeel en vraagt de Ministers dan ook dit met kracht te bevorderen. Ook voor de rechtspositie van de bestuurders van de beide colleges acht de Raad het aangewezen dat een - wettelijk vast te leggen - regeling wordt getroffen ter respectering van hun materiële rechtspositie.

De Raad vraagt afzonderlijke aandacht voor de implementatie van de voorstellen. Op rechtsstatelijke gronden wordt geadviseerd pas met de formele implementatie te beginnen nadat het Wetsvoorstel door de Eerste Kamer is aanvaard. Gelet op de complexiteit van de overgang van het personeel naar andere organisaties binnen of buiten de Rechtspraak en de mogelijke samenloop met de reorganisatie ten gevolge van de invoering van KEI benadrukt de Raad dat bij aanvaarding van het Wetsvoorstel voldoende gelegenheid voor afstemming van deze processen en voldoende tijd voor de implementatie wordt gegund, waarbij om meerdere redenen een datum anders dan 1 januari (van enig jaar) niet wenselijk is. Daarnaast gaat implementatie van het voorliggende wetsvoorstel gepaard met incidentele en structurele kosten. Binnen de begroting van de Rechtspraak is er géén dekking voor deze extra kosten. De eenmalige kosten (ruim 10 miljoen) hangen samen met de tijdelijke leegstand van de panden, verhuisbewegingen, verbouwingen bij de gerechtshoven, (systeem)aanpassingen (ICT) en de kosten voor het sociaal plan. Voor wat betreft de structurele kosten gaat het met name om extra huisvestingskosten/huur (circa 1 miljoen).

Graag licht ik het standpunt van de Raad mondeling nader toe.

Mr. F.C. Bakker
Voorzitter

³ Kamerstukken II 2015/16, 34389, 7, p. 11.